

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 2Tos/74/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4324010564
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubomíra Kubáňová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4324010564.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ľubomíry Kubáňovej a členiek senátu JUDr. Ľubice Libantovej Medveckej, PhD. a JUDr. Lenky Formel Kováčovej, PhD., v trestnej veci odsúdeného A. B., pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 odsek 1, odsek 2 písmeno b/ Trestného zákona, o sťažnosti odsúdeného, A. B., proti uzneseniu Okresného súdu Levice zo dňa 25.07.2024 sp. zn. 4Pp/16/2024, na neverejnom zasadnutí konanom v Nitre dňa 26. septembra 2024, takto

rozhodol:

Podľa § 193 odsek 1 písmeno c/ Trestného poriadku sa sťažnosť odsúdeného A. B. z a m i e t a, pretože nie je dôvodná.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením Okresný súd Levice (ďalej len súd I. stupňa) podľa § 66 ods. 1 písm. b/, ods. 2 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.) zamietol žiadosť odsúdeného A. B. (ďalej len odsúdený) o podmiennečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody v trvaní 11 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, uloženého mu rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 4T/207/2014 zo dňa 02.11.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 1To/92/2015 zo dňa 01.03.2016.

V odôvodnení napadnutého uznesenia súd I. stupňa po vykonanom dokazovaní konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku – výkon dvoch tretín uloženého trestu, avšak nespĺnil ani jednu z materiálnych podmienok. Dôvodil, že podľa jeho názoru odsúdený plnením svojich povinností a správaním počas doterajšieho výkonu trestu nepreukázal polepšenie, poukazujúc na hodnotenie riaditeľa ústavu, z ktorého vyplýva, že odsúdený nepreukazuje splnenie podmienok na prepustenie a neodporúča sa jeho podmiennečné prepustenie. Opierajúc sa o uvedené hodnotenie argumentoval, že stanovené ciele zaobchádzania odsúdený v oblasti resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov neplní, v oblasti vzdelávania a zmysluplného trávenia voľného času ich plní čiastočne a v ostatných oblastiach plní. Odsúdený sa do aktivít pedagogického pôsobenia sporadicky zapája až v poslednom období, v minulosti o ne neprejavoval záujem. Svoj voľný čas trávi najmä odpočinkom, sledovaním televíznych programov, čítaním tlače a počúvaním rozhlasu, avšak väzenskú knižnicu nenavštevuje, do celoústavných aktivít v rámci kultúrno-osvetovej činnosti sa zapája len sporadicky. Uviedol, že počas výkonu trestu si odsúdený vytvára podmienky k udeľovaniu disciplinárnych odmien, celkovo bol trinásťkrát disciplinárne odmenený, avšak prihliadol aj na skutočnosť, že v jednom prípade bol aj disciplinárne potrestaný pre neuposlušnosť príkazu príslušníka. S poukazom na uvedené skutočnosti rezultoval, že doposiaľ nemala izolácia odsúdeného od spoločnosti, spočívajúca vo výkone trestu, na neho dostatočný preventívny a výchovný účinok.

Tiež prezentoval názor, že odsúdený nespĺnil ani ďalšiu materiálnu podmienku a to, že možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Pri skúmaní tejto podmienky posudzoval všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného z komplexného hľadiska, skúma jeho osobné charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, jeho doterajší život, charakter trestnej činnosti, a to s cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať predpoklad, že v prípade podmiennečného prepustenia povedie

riadny život. Z hodnotenia riaditeľa ústavu na výkon trestu a hodnotenia rizika sociálneho zlyhania vyplýva, že resocializačná prognóza odsúdeného je nepriaznivá a riziko recidívy je u neho vysoké. Z odpisu z registra trestov mal preukázané, že odsúdený bol doposiaľ dvakrát súdne trestaný, prvým záznamom je odsúdenie pre trestný čin znásilnenia, v prípade ktorého sa osvedčil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a v druhom prípade sa jedná o predmetné odsúdenie. V nadväznosti na uvedené argumentoval, že odsúdený sa opakovane dopustil úmyselnej násilnej sexuálne motivovanej trestnej činnosti, čo nepoukazuje na kritický postoj k jej páchaniu. Preto konštatoval, že u odsúdeného sú zjavné kriminálne sklony počas pobytu na slobode, pre ktoré dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať vedenie riadneho života. Dodal, že už v prvom prípade jeho odsúdenia mu bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, ktorý zjavne nesplnil svoj účel, keďže ho po tom, ako bol z neho podmienne prepustený, neodradil páchať ďalšiu úmyselnú trestnú činnosť. Preto vyslovil dôvodné pochybnosti o tom, či možno od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Zvýraznil tiež, že s poukazom na § 66 odsek 2 Tr. zák. prihliadol aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva. Na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že odsúdený počas doterajšieho výkonu trestu nepreukázal polepšenie a nemožno od neho dôvodne očakávať, že povedie riadny život v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, a že nebude pokračovať v trestnej činnosti, pričom súd mal za to, že na odsúdeného bude potrebné naďalej pôsobiť výchovnými prostriedkami počas výkonu trestu odňatia slobody. Preto žiadosť odsúdeného ako nedôvodnú zamietol.

Proti tomuto uzneseniu, ihneď po jeho vyhlásení, teda včas, podal odsúdený sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil, pričom v nej zvýraznil, že keď podal návrh na podmienne prepustenie, mal čistou kartu odsúdeného bez disciplinárnych trestov. Uviedol, že mu bolo po vypracovaní hodnotenia novým pedagógom oznámené, že ho neodporúča na základe málo vykonaných besied, čo označil za nepravdivé, pretože vykonal mnoho besied. Tvrdil, že uvedený pedagóg je voči jeho osobe zaujatý. Ďalej uviedol, že čo sa týka jeho potrestania počas čakacej doby, časť viny zobral na seba na základe toho, že odmietol oddiel, pretože bol zo strany iného odsúdeného nútený niečo mu odovzdávať a zo strachu sa dal izolovať, a pre odmietnutie oddielu bol disciplinárne potrestaný. V závere zvýraznil, že v prípade podmieneného prepustenia bude súhlasiť s akoukoľvek skúšobnou dobou, doteraz vykonaný trest bol pre neho ponaučením do budúcnosti a chce viesť riadny život. Verbalizoval, že ľutuje spáchanie trestného činu, chce byť so svojou rodinou a má aj prisľúbenú prácu po jeho prepustení. Žiadal, aby bol podmienne prepustený.

Krajský súd v Nitre, ako nadriadený súd, na základe riadne a včas podanej sťažnosti oprávnenou osobou podľa § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku a dospel k záveru, že sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 66 ods. 1 Tr. zák., súd môže odsúdeného podmienne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

- a/ ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,
- b/ ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,
- c/ ak ide o osobu odsúdenú za zločin, ktorá nebola pred spáchaním trestného činu vo výkone trestu odňatia slobody po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody;

súd zároveň nariadi kontrolu technickými prostriedkami.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák., pri rozhodovaní o podmienenom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Preskúmaním spisového materiálu krajský súd zistil, že odsúdený v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 4T/207/2014 zo dňa 02.11.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 1To/92/2015 zo

dňa 01.03.2016, za spáchanie zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák. Odsúdený bol dodaný do výkonu väzby dňa 21.06.2014 do Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Nitra a v tomto ústave bol dňa 02.03.2016 prevedený do výkonu trestu odňatia slobody.

Krajský súd po preskúmaní výroku napadnutého uznesenia o zamietnutí návrhu odsúdeného na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ako aj konania jemu predchádzajúceho, konštatuje, že súd I. stupňa postupoval v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku upravujúcimi spôsob vykonávania dokazovania na verejnom zasadnutí. V odôvodnení napadnutého uznesenia správne uviedol, pri skúmaní podmienok na podmienené prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody, že tento splnil formálnu podmienku, keď vykonal dve tretiny uloženého trestu odňatia slobody. Na tomto mieste musí nadriadený súd vytknúť súdu I. stupňa, že síce konštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku, teda že vykonal dve tretiny uloženého trestu odňatia slobody, avšak z obsahu jeho rozhodnutia nie je možné zistiť, kedy bola táto formálna podmienka splnená, pričom zo spisových listín je možné tento údaj zistiť. Preto nadriadený súd dopĺňa konštatovanie, že odsúdený splnil formálnu podmienku na podmienené prepustenie dňa 19.10.2021.

Vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody nadriadený súd, súhlasne so súdom I. stupňa, dospel k záveru, že odsúdený nesplnil ani jednu z materiálnych podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, teda že by počas výkonu trestu svojím správaním sa a plnením svojich povinností preukázal polepšenie, ako ani podmienku, že sa dá od odsúdeného očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Súd I. stupňa uvedené správne konštatoval, opierajúc sa o hodnotenie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Želiezovciach a o ustanovenie § 66 ods. 1 Tr. zák.

Krajský súd len na potvrdenie správnosti uznesenia súdu I. stupňa dodáva, že inštitút podmieneného prepustenia je inštitútom mimoriadnym, ktorý je možné využiť a aplikovať len za splnenia zákonom stanovených podmienok. Odsúdený nemá automaticky nárok na podmienené prepustenie. Zmyslom podmieneného prepustenia nie je to, aby za dobré správanie prípadne za dobrú prácu vo výkone trestu odňatia slobody bol odsúdený automaticky prepustený po vykonaní stanovenej doby trestu. Podmienené prepustenie je na mieste v tom prípade, ak vzhľadom k účelu trestu a k ďalším okolnostiam, ktoré môžu mať v tomto smere význam, je odôvodnený predpoklad, že odsúdený na slobode povedie riadny život a že neexistuje pre spoločnosť príliš veľké riziko jeho recidívy. Pozitívna prognóza budúceho správania sa odsúdeného je nutným predpokladom pre rozhodnutie o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody. Ako však vyplýva z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Želiezovce, práve táto resocializačná prognóza je nepriaznivá, pretože odsúdený sa opakovane dopustil trestnej činnosti, čo nepreukazuje kritický postoj k jej páchaniu, jeho prístup k plneniu programu zaobchádzania je nie v každej oblasti na požadovanej úrovni a riziko recidívy trestnej činnosti je vysoké. Na základe uvedeného neodporučil podmienené prepustenie odsúdeného.

V tejto súvislosti krajský súd tiež uvádza, že podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody znamená podstatnú zmenu spôsobu jeho výkonu, preto by mala byť umožnená len odsúdeným, u ktorých je reálny predpoklad, že uložený trest splní svoj účel aj bez potreby jeho celého výkonu v príslušnom ústave na výkon trestu odňatia slobody. V tejto súvislosti súd I. stupňa správne konštatoval s odkazom na odpis registra trestov, že odsúdený bol doposiaľ 2-krát súdne trestaný. Prvým záznamom je odsúdenie pre trestný čin znásilnenia, v prípade ktorého sa odsúdený osvedčil v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody. V druhom prípade sa jedná o predmetné odsúdenie, kedy bol rozsudkom Okresného súdu Levice sp. zn. 4T/207/2014 zo dňa 02.11.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 1To/92/2015 zo dňa 01.03.2016, uznaný vinným pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 písm. b/ Tr. zák., za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 11 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia, ako aj ochranné ambulantné protialkoholické liečenie. Z hodnotenia riaditeľa ÚVTOS Želiezovce vyplýva, že odsúdený bol 13-krát disciplinárne odmenený a 1-krát disciplinárne potrestaný, ktoré záznamy podrobne rozpísal súd I. stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia. Z chronológie uvedenej v tomto hodnotení je zároveň zrejmé, že uznesením Okresného súdu Levice zo dňa 10.12.2019 sp. zn. 2Nt/107/2019 bol odsúdený preradený na ďalší výkon trestu z ústavu so stredným stupňom strázenia do ústavu s minimálnym stupňom strázenia. Následne z dôvodu porušovania ústavného poriadku bol uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 8Nt/46/2022 zo dňa 28.11.2022, právoplatným dňa 28.11.2022, odsúdenému zmenený spôsob výkon trestu odňatia slobody, a to jeho preradením z

ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia, teda došlo u neho k zhoršeniu správania. V tomto smere skonštatoval správne súd I. stupňa, že z hodnotenia riaditeľa ústavu tiež vyplýva, že stanovené ciele zaobchádzania odsúdený v oblasti resocializačných a výchovno-vzdelávacích programov neplní, v oblasti vzdelávania a zmysluplného trávenia voľného času ich plní čiastočne a v ostatných oblastiach plní. Odsúdený sa do aktivít pedagogického pôsobenia sporadicky zapája až v poslednom období, v minulosti o ne neprejavoval záujem. Nadriadený súd v zhode s konštatovaním súdu I. stupňa dospel k záveru, že izolácia odsúdeného od spoločnosti doposiaľ nemala na neho dostatočný preventívny a výchovný účinok.

Súd I. stupňa rovnako správne konštatoval, že odsúdený nespĺnil ani ďalšiu materiálnu podmienku a to, že možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Ako už bolo uvedené, z hodnotenia riaditeľa ústavu na výkon trestu a hodnotenia rizika sociálneho zlyhania vyplýva, že resocializačná prognóza odsúdeného je nepriaznivá a riziko recidívy je u neho vysoké. Odsúdený sa opakovane dopustil úmyselnej násilnej sexuálne motivovanej trestnej činnosti, čo nepoukazuje na kritický postoj k jej páchaniu. Sú u neho zjavné kriminálne sklony počas pobytu na slobode, ktoré neumožňujú súdu dospieť k záveru, že od neho možno očakávať vedenie riadneho života. Odsúdenému už bol uložený nepodmienečný trest odňatia slobody a tento evidentne svoj účel nespĺnil, pretože sa dopustil ďalšej trestnej činnosti, opätovne úmyselne a sexuálne motivovanej. S ohľadom na uvedené sú na mieste dôvodné pochybnosti, či možno od odsúdeného možno očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. Teda vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok na podmieničné prepustenie odsúdeného z výkonu trestu odňatia slobody i nadriadený súd konštatuje, s poukazom na odpis registra trestov, že odsúdeným už vykonaný trest odňatia slobody nemal na osobu odsúdeného dostatočný prevýchovný vplyv, navyše ani sám odsúdený neprezentuje kritický postoj k svojmu páchaniu trestnej činnosti, preto aj podľa názoru nadriadeného súdu je nevyhnutné, aby si odsúdený vykonal trest odňatia slobody v celkovej výmere tak, ako mu bol uložený odsudzujúcim rozhodnutím.

Na tomto mieste nadriadený súd taktiež dáva do pozornosti, že práve podmieničným odsúdením súd vyjadruje páchatelovi dôveru a zároveň mu dáva možnosť, aby sa sám svojím správaním, bez izolácie od spoločnosti pričínil o to, že výkon podmienične odloženého trestu odňatia slobody nebude nariadený. Uvedené môže dosiahnuť iba vedením riadneho života a s ohľadom na vyššie uvedenú genézu trestnej činnosti odsúdeného je nutné konštatovať, že ani predchádzajúca izolácia odsúdeného od spoločnosti spočívajúca vo výkone trestu nemala doposiaľ na neho dostatočný preventívny a výchovný účinok. Odsúdený už bol vo výkone trestu odňatia slobody a mal teda v minulosti možnosť preukázať, že výkon trestu splní svoj účel a viac sa do rozporu so zákonom nedostane, čo sa neudialo.

V závere nadriadený súd len dopĺňa, že súd I. stupňa správne prihliadol na ust. § 66 ods. 2 Tr. zák., v zmysle ktorého skutočnosť do ktorého ústavu na výkon trestu je odsúdený zaradený (z hľadiska vonkajšej diferenciacie trestu odňatia slobody podľa § 48 Tr. zák., teda či ide o minimálny stupeň stráženia, stredný stupeň stráženia alebo maximálny stupeň stráženia) je nevyhnutné hodnotiť v súvislosti s otázkou, či vzorné správanie odsúdeného vo výkone trestu a jeho pomer k práci, ktorý sa javí ako poctivý, je výrazom jeho skutočného polepšenia, a či teda je možné od neho očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Zaradenie páchatel'a do príslušného stupňa stráženia súvisí so závažnosťou spáchaného trestného činu, čo je vyjadrené prísnejšími zákonnými podmienkami pre podmieničné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody u tých páchatel'ov, ktorí sa dopustili závažnejšieho trestného činu. Na tento účel je preto dôležité hodnotiť aj závažnosť trestného činu, a to najmä motív a spôsob prevedenia činu, okolností, za ktorých bol čin spáchaný, a charakterové vlastnosti osoby odsúdeného s prihliadnutím na to, či páchatel' vedie protispoločenský, parazitný život, alebo či inak žije riadnym životom. Osobitný význam pre posúdenie závažnosti spáchaného trestného činu má okolnosť, že ide o páchatel'a recidivistu. V prípade odsúdeného ide o páchatel'a, ktorý sa opakovane dopustil nebezpečnej sexuálne motivovanej trestnej činnosti.

S poukazom na uvedené skutočnosti, i s prihliadnutím na hodnotenie riaditeľa ústavu na výkon trestu, v ktorom odsúdený trest odňatia slobody vykonáva, krajský súd po konštatovaní, že u odsúdeného nie je naplnená ani jedna z materiálnych podmienok, dospel k záveru, že bude potrebné, aby na odsúdeného naďalej pôsobili výchovné prostriedky počas výkonu trestu odňatia slobody v ústave na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a je nevyhnutné, aby si vykonal trest odňatia slobody v celkovej výmere tak, ako mu bol uložený odsudzujúcim rozhodnutím, aby tak mohol uložený trest naplniť svoj výchovný a preventívny účel.

Na podklade vyššie uvedeného, keďže neboli zistené dôvody na zmenu napadnutého uznesenia, bola sťažnosť odsúdeného ako nedôvodná zamietnutá.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.